
Tampereen yliopiston kirjasto kansallisen DMP-palvelun tuottajaksi

Aineistonhallinnan suunnittelun kansallisen tukipalvelun tuottaja vaihtui vuodenvaihteessa. Tampereen yliopiston kirjasto jatkaa palvelun tuottajana kaudella 2025–2027. Helsingin yliopiston kirjasto toimi tuottajana vuosina 2016–2024. Palvelun ytimessä on DMPTuuli-työkalu, jonka avulla tutkijat voivat kirjoittaa aineistonhallintasuunnitelmia (data management plan, DMP). Työkalun kehittämistä ja ylläpitoa sekä aineistonhallinnan suunnittelua ja asiantuntijoiden osaamisen jakamista varten perustettiin vuonna 2022 kansallinen DMP-konsortio, johon kuuluu 34 korkeakoulua ja tutkimusorganisaatiota sekä seitsemän muuta organisaatiota. CSC – Tieteen tietotekniikan keskus vastaa konsortion talous- ja jäsenpöytäkirjoista. (Lisätietoa DMP-konsortioista Eduuni-wikisivulta <https://wiki.eduuni.fi/x/Yw4JDQ>)

Tietoarkiston ja Finnan käyttö ennätyskellisen vilkasta 2024

Neljännesvuosisataista taivaltaan viime vuonna juhlineen Tietoarkiston aineistoja ladattiin ennätysmäärä. Aila-portaalista ladattiin viime vuonna kaikkiaan 7 372 aineistoa, kasvua edellisvuoteen oli yhdeksän prosenttia. Aineistojen käyttö kasvoi etenkin pro gradu -tason opinnäytteissä ja erilaisissa harjoitustöissä, kun taas tutkimus- ja väitöstutkimuskäyttö väheni. Tietoarkistoon tallennettujen aineistojen määrässä siirryttiin uudelle tuhatluvulle, kun Ailassa julkaistiin 2000 tutkimusaineistoa. (Lisätietoa Tietoarkiston käytöstä vuonna 2024: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/ajankohtaista/tiedotteet/659/>)

Myös Finnassa oli viime vuonna ennätysvuosi: hakupalveluissa vierailtiin 91,4 miljoonaa kertaa, mikä tarkoittaa 54 prosentin kasvua edellisvuoteen. Hurjaa kasvua selittää erityisesti verkkokirjastojen käyttö. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun Helmet-kirjastot avasivat Finnaan pohjautuvan verkkokirjaston huhtikuussa, jolloin kuntien yhteinen E-kirjasto aloitti toimintansa. Finnan palvelukokonaisuuteen kuului vuoden lopussa yhteensä 131 hakupalvelua ja Finnassa oli mukana 461 organisaatiota. (Lisätietoa Finnan käytöstä vuonna 2024: <https://www.kansalliskirjasto.fi/fi/uutiset/finna-hakupalveluiden-kaytto-kasvoi-ennatyskellisen-paljon-vuonna-2024>)

Linkitetyn kirjastodatan tietomallista julkaistiin ensimmäinen versio

Vuonna 2022 käynnistynyt Linkitetty kirjastodata -projekti päättyi vuodenvaihteessa, ja samalla julkaistiin ensimmäinen tuotantoversio linkitetyn kirjastodatan (LKD) tietomallista. Tietomalli on tarkoitettu suomalaisen bibliografisen kuvailun tarpeisiin, ja se tukeutuu uudistuneeseen RDA-kuvailusääntöön ja hyödyntää Metatietosanaa. Linkitetty data tarjoaa mahdollisuuksia sekä kirjastodatan rikastamiseen että sen hyödyntämiseen kirjastosektorin ulkopuolella. (Lisätietoa LKD-tietomallista: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=454623271>; lisätietoa uudistuneista RDA-kuvailusäännöistä: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=449085805>)